

GAZETA TRANSILVANIEI

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV, Strada Lungă Nr. 5. —
— Telefon 226 —
Abonament anual 200 Lei
Pentru străinătate 500 Lei
Pentru autorități, instituții și
întreprinderi 500 Lei
Anunțuri, reclame, după tarif

FONDATA LA 1838 DE GHEORGHE BARIȚIU

Apare de trei ori pe săptămână

Măne începe noul an școlar.
Dorim ca experiențele trecutului, din care au isvorât motivele ultimei reforme a legii școlare, să taie calea de feră a viitor al învățământului.

Importanța adunării generale a „Astrei” ținută în zilele de 10, 11 și 12 Septembrie a. c. la Abrud nu poate scăpa nimănui din vedere.

Rapoartele depuse și discutate despre nevoile populației din Munții Apuseni, dar îndeosebi marele discurs al președintelui Dr. Iuliu Moldovan — o conferință magistrală despre capitalul uman al Moților — ne înfățișează în mod plastic situația rușinoasă dar adevărată a celor 500.000 suflete românești din istoricii Munți Apuseni.

Fie ca muștrările aduse ignoranței trecutelor guvernări ca și perspectivele deschise, prin graiul cuvântătorilor, pentru refacerea urgentă a păcatelor trecutului să pună capăt odată pentru totdeauna experimentărilor unui trecut întunecat, pregătind acestui popor viguros din țara lui Horia și Avram Iancu soarta mult dorită de toată suflarea românească!

DEZIDERATELE ȘI NEVOILE MOȚILOR

În ședința președinților departămintelor „Astrei” ținută Sâmbătă după amiază la Abrud sub presidenția d-lui prof. univ. Iuliu Moldovan, s'au depus rapoartele cu privire la problemele: minieră, economică, învățământ și capitalul uman.

Concluziile la care au ajuns raportorii acestor probleme sunt următoarele:

Problema minieră.

Concluzii: O salarizare mai omenească pentru muncitorii din industria minieră, cari, actualmente au salarii de abea 60 lei pe zi în medie; cointeresarea muncitorilor la beneficiile întreprinderii miniere și metalurgice.

Crearea unui fond social pentru Munții Apuseni, care ar urma să fie alimentat cu 2 la sută din beneficiul întreprinderii miniere sau metalurgice, 50 la sută din cota premiilor date de Banca Națională peste prețul oficial al aurului, pentru cantitatea de aur preschimbată și 0,5 la sută din cota impozitelor minime asupra metalelor nobile. Acest fond ar urma să fie întrebuințat pentru diferite îmbunătățiri de ordin public, social și economic din Munții Apuseni.

Modificarea legii minelor, în sensul simplificării formalităților pentru obținerea drepturilor miniere de către munteni. Acordarea de credite aurifere micilor întreprinderi formate din băștinași români din Munții Apuseni. Crearea de centre de flotație și cianurare pentru produsele miniere ale micilor producători de aur.

Reducerea taxelor de preluarea minereurilor.

Repararea bazinelor de apă dela Roșia Montană.

Eștineria materialelor explozibile și lemnului necesar susținerii minelor pentru munteni.

Dezideratele au un dublu scop, și anume: propășirea industriei miniere din munții Apuseni și echitatea și dreptatea socială pentru mii de oameni cari scot metalul nobil din întunecul pământului. (Raportor prof. I. Popa).

Problema economică.

Concluzii: Să se construiască drumuri în munții Apuseni, căi ferate, șosele, cari au scopuri strategice.

Să se face împăduriri masive și sistematice.

Să se înlesnească pătrunderea capitalurilor românești în munții Apuseni pentru crearea de întreprinderi economice de tot felul.

Să se creieze câmpuri de experiențe agricole; să se stimuleze creșterea vitelor; să fie încurajată valorificarea fructelor și să se creeze o bancă, menită să asigure mijloacele financiare necesare operii de refacere economică a munților Apuseni.

Problema școlară.

Concluzii: Școala primară să fie adaptată realităților vieții satelor cu un program de învățământ specific adaptabil și aplicabil regiunii de munte.

Anul școlar să înceapă la 15 Octombrie până la 15 Mai cu reducerea vacanțelor de Crăciun și de Paști.

Sistarea învățământului ambulant care nu aduce foloase reale. Bine ar fi ca în comunele cu multe cătune, să se ridice cămine școlare cari să cuprindă cinci-șase sute elevi în internate.

Localurile de școli existente să fie reparate din bugetul statului și nu al comunelor.

Toate școlile să fie improprietărite cu pământul necesar pentru lucrările de practică agricolă. Să fie înzestrate cu mobilier și material didactic necesar instrucției. Dacă nu toate școlile, cel puțin cele centrale să fie înzestrate cu atelere, săli speciale pentru educația fizică și săli pentru serbări festive, cinematografe, radio, baie, etc.

Să se facă o programă analitică adaptabilă și pusă în concordanță cu toți factorii determinanți ai condițiilor de viață a acestei regiuni.

În ce privește învățământul secundar, liceele și gimnaziile, cele existente sunt suficiente și necesare pentru instrucția teoretică a copiilor de Moți.

Astfel propunem și cerem cu toată hotărârea noastră reînființarea gimnaziului de băieți din Baia de Arleş, a gimnaziului de fete din Abrud și a școlii normale de băieți din Abrud, impuse ca școli absolut indispensabile regiunii.

Cerem asemenea înființarea unei școli normale de fete pentru formarea conducătoarelor de grădini de copii mici, fie la Abrud, fie la Câmpeni, fie la Brad sau Zlatna

În Roșia Montană să se înființeze o școală minieră, în Câmpeni o școală silvică, în Brad o școală de agricultură alpină, iar școli profesionale de fete cu diferite ramuri de îndelețniciri casnice trebuiesc regiunii cât mai multe.

Biopolitica românească ca scop al activității „Astrei”

Părți din importantul discurs rostit la Abrud de președintele „Astrei” d-l prof. univ. dr. Iuliu Moldovan

... Ceace a îndemnat „Astra” să-și îndrepte atențiunea deosebită asupra Banatului, secuimii, graniței de Vest și Munților Apuseni nu au fost în primul rând probleme de ordin economic. Urmărind evoluția numerică a neamului nostru am constatat cu îngrijorare o reducere progresivă a natalității accentuată în unele părți ale țării până în gradul deficitului de populație, iar studiul trecutului ca și fenomenele demografice care se petrec în toate țările civilizate dovedesc și ne avertizează că soarta statelor și neamurilor, lupta între ele, nu o hotărăsc nici bogățiile lor materiale ori eforturile diplomaților ci forța numerică și cantitativă a populației.

Va veni vremea când ne vem da seama de însemnătatea fiecărui suflet de român conștient și capabil de muncă și când risipa inutilă de capital biologic românesc nu va mai fi posibilă. Atunci se va înțelege și aprecia mai bine — întrucât „Astra” și-a ales biopolitica românească ca scop al activității sale — pentru ce a inițiat acțiunea de renaștere etnică în mândrul Banat și pentru ce a întreprins o acțiune de trezire la conștiința original-etnică originară în Secuime unde cercetările noastre au stabilit că mai mult de două treimi a populației secuești sunt de origină etnică română. Se va înțelege mai ușor atunci pentru ce Asociațiunea noastră și-a îndreptat atențiunea asupra graniței de Vest unde în urma unui trecut mai vitreg ca ori unde pentru noi, o diabolică acțiune de maghiarizare a făcut să slăbească conștiința națională și să se reducă sensibilitatea și rezistența etnică.

Desigur aici în Munții Apuseni nu avem nici primejdia iminentă a deficitului numeric românesc și nici lipsa de conștiință etnică. Este doar cel mai românesc ținut din Ardeal și Banat.

Și totuși viața românească, energiile românești din acest mare și istoric ținut românesc, înăbușite de mizerie, sunt deficitare. În loc să răsară din mijlocul lor fapte și personalități de seamă într-o proporție care să fie cel puțin la nivelul celorlalte regiuni, lipsa unei ocrotitoare îndrumări și vitregia mediului opresc forțele mai de seamă în afirmarea lor, le divizează sau le irosesc într-o cu totul disproporționată risipire pentru asigurarea minimumului de traiu. În loc ca această regiune atât de prolifică să fie un izvor de forțe etnice, revărsând spre locuri deficitare rezistența și conștiința națională, se irosește printr-o mortalitate excesivă un excedent menit să completeze lipsurile de viață românească în alte părți...

„Grație înțelepciunii și voinței M. S. Regelui nostru iubit, era politicianismului a trecut. Să dea bunul Dumnezeu să

fie pentru totdeauna. Și tot din imboldul M. Sale, guvernul regal a început să ia măsuri pentru o mai bine înțelegere, mai rodnică manifestare a vieții din regiuni prin noua așezare administrativă a țării. Suntem adânc recunoscători că în fruntea ținuturilor noastre au fost numiți înalți Rezidenți Regali mai apropiați și înțelegători față de cerințele populației. Suntem recunoscători, nu fiindcă am așteptat din partea Domniei lor beneficii nemeritate sau o părtinire îngăduință față de scaderile noastre, ci fiindcă vedem venită vremea când se vor scoate la lumină și se vor pune în valoare mai mult forțele noastre pozitive, nu pentru binele unei fracțiuni de neam sau ținut ci pentru binele tuturor românilor.

Vedem venind vremea când se va înțelege că deosebirile între ardeleani, olteni, munteni, basarabeni și bănățeni nu sunt toate decât vestigii fără rost, un balast penibil al trecutului sau chiar o primejdie pentru o cât mai trainică unire sufletească a tuturor Românilor, când se va înțelege că acele deosebiri, integrate înțelept spre binele comun românesc, pot fi o binefacere și că este firesc și necesar ca ele să reziste și să dăinuie. Doar prin glia pe care ne-am născut și pe care o iubim mai mult decât orice alt petec de pământ, prindem rădăcini în solul patriei românești. Prin tradiția, coloritul și gândul ei specific local sau regional, moștenită de noi. Prin cei ce ne sunt mai apropiați mai dragi, familiei și cei care am trăit, suferit și luptat. Prin tradiție intrăm în împărăția trecutului neamului, ne facem părtași cu suferințele și gloriile lui, prindem dragoste de toată minunata creație anonimă etnică care devine și ea parte a ființei românești.

Pe această cale se plămădește și întărește conștiința de români. Așa ne contopim ca neam și patrie și cu cât legăturile locale etnice sunt mai intime mai conștiente, cu atât mai adânc și mai trainic este legătura cu neamul și cu țara.

Legături și deosebiri moștenite pe care nu le pot ascunde sau renege așa cum nu mă pot lepăda nici de numele meu nici de credința moștenită dela părinți atâta vreme cât vreau să fiu un om de omenie. La aceste particularități determinate de felul moștenirii spirituale se adaugă altele de ordin biologic datorite unei moșteniri organice variate de osebiri accentuate prin așezarea geografică și evoluția etnică proprie care toate fac ca munteanul, moldoveanul, ardeleanul, olteanul și bănățeanul să dispună pe lângă caracterile generale ale neamului de virtuți, capacități, scaderi, care le sunt proprii. Deosebiri în care de fapt rezidă forța de adaptare de rezistență, și de creație a neamului.

Unirea mare nu a întregit numai patria mamă cu provinciile înzestrate cu însemnate și variate bogății materiale, cari împreunate dau o fericită unitate economică, ci a întregit și neamul, aducându-i în subdiviziunile noul etnice, diferențiate din punct de vedere firesc, noul forțe vitale românești, completând organismul etnic cu noul funcțiuni necesare desăvârșirii vieții românești.

În programul de îndrumare pe calea cea bună a țării, care în acelaș timp este programul de rodnică evoluție etnică, intră deci nu numai bogățiile noastre materiale, ci înainte de toate bogăția în tipuri de oameni diferențiate în firea și forțele specifice lor, fiecare incomplet din punct de vedere etnic, toate formând abia unitatea fericită a organismului etnic desăvârșit și echilibrat, capabil de rezistență și veșnică dănuire. Pentru a putea însă preciza rostul funcțional pe care trebuie să-l îndeplinească acele variate tipuri de români, va trebui înainte de toate să încercăm topografia valorilor și potențialităților, ca și a scaderilor caracteristice românilor, pentru ca apoi să se respecte, să se cultive și să se pună în valoare virtuțile românești, ori unde le-am găsi.

Nu ași putea ilustra mai bine dezastrul creat de politicianism, centralism și nesocotirea capitalului nostru uman decât prin exemplul munților apuseni.

Locuitorii acestor munți contau înainte numai ca număr de votanți; asupra comorilor materiale de aici se concentra — tot interesul lor și — lor li s'a recunoscut fără discuție însemnătatea deosebită în mecanismul economic al țării. Ca să se recunoască o funcțiune deosebită în marele mecanism al vieții românești și capitalului uman din acest ținut, la aceasta nimeni nu s'a gândit. Considerați ca inferiori din fire, un capital uman parazită, locuitorii acestor munți au fost părtași de compătimitărea și nu de considerația și de încrederea noastră.

Exceptând inimoasa și atât de temeinic gândita acțiune a d-lui Vaida din 1933, mobilul tuturor încercărilor de îndreptare a fost mita, și nu interesul vital al țării, nu ocrotirea plină de nădejde și încredere a fiilor acestor munți pentru ca să devină un necesar izvor de multă și mândră viață și creație românească. În această ocrotire n'a fost preocuparea programelor de îndreptare, ci exploatarea bogățiilor materiale și în mod secundar, asistența plină de milă și jenă a locuitorilor penibil de mulți pentru o rapidă și onorabilă lichidare a unei probleme atât de penibile și ea. Ori, locuitorii Munților Apuseni nu sunt inferiori populației românești din orice altă parte a țării, așa ne-o dovedește istoria, așa este concluziunea considerațiilor de ordin biologic și așa ne-o spune rezultatul cercetărilor pe cari „Astra” le-a întreprins pentru studiul capitalului omenesc din acest ținut.

Desigur există și aici scaderi, delictive silvice la ordinea zlel, risipirea fără minte și fără prevedere a pădurilor, alcoolism, gușă, tuberculoză, cu urmările lor degradante. Scaderi însă cari nu pot fi generalizate, cari sunt remediabile și datorite lipsei de ocrotire și îndrumare sănătoasă. Ele nu ating fondul firesc sănătos al locuitorilor, din covârșitoarea majoritate a comunelor.

Cercetările noastre ne arată chiar că acest fond firesc și indeosebi cel psihic al locuitorilor din acești munți este superior mediei din multe alte regiuni cari ne-au putut servi spre comparație. În afara regiunilor gușate, am aflat aproape în toate părțile cercetate a Munților Apuseni, aceiași făptură biologică superioară, alterată doar la suprafață prin mizerie șubalimantară, boli, lipsă de grijă ocrotitoare și disciplinătoare. Dacă o stare de vădită insuficiență, indeosebi fizică și socială, apare mai frecventă, vina o poartă — pe lângă mediul și poate mai mult ca aceasta, — vitregia acelor intelectuali și autorizați, cari ar fi trebuit să ocrotească și să îndrumeze spre bine viața românească de aici...

Ca dovadă a vitalității lor avem faptul că ei printr-o minunată capacitate de muncă și-au creat singuri viața economică specializându-se pe profesii. Acea caracteristică a lor plecare prin toate părțile țării nu se face dintr-o pornire nativă de vagabondaj ci impusă de condițiile de viață.

Fondul biologic al fiilor acestor munți este cel vechi, capabil de fapte și atitudini de vitejie, înțelepciune, dărzenie, răbdare și rezistență așa cum le cunoaștem din trecut, un fond biologic de elită — păstrat ca tare prin severa selecțiune dealungul veacurilor.

Zăcămint de neprețuite energii vitale românești, cari în interesul suprem al țării merită cel puțin același considerabil, aceiași ocrotitoare chivernisire ca și comorile materiale, și pe care nu-l mai putem lăsa pradă irosirii prin boli și mizerie — *ținutul Munților Apuseni este o unitate din punct de vedere istoric, economic și biologic, o unitate care impune alcătuirea și executarea sub o conducere locală a unui program de muncă propriu, menit să asigure cea mai înțeleaptă chivernisire și cea mai românească rodire a comorilor materiale și omenești de aici.*

Un program de realizări economice imediate, de atâtea ori discutat și formulat, va trebui să fie pus înfăptuit în aplicare satisfăcând cerințele cele mai urgente,

privind drumurile, agricultura, creșterea vitelor, pomicultura, regimul silvic și cel minier...

De încheiere d-l Iuliu Moldovanu nu cere privilegiu pentru moși. Ci o acțiune de combatere a plăgilor și a relelor, menită să evite cheltuiala inutilă de efort și irosirea de energie...

Avem toată nădejdea și toată încrederea — termină d-l Moldovanu — că așa va fi.

Cu gândul respectuos la Augustul nostru Patron, Majestatea Sa Regele Iubit al tuturor Românilor și invocând binecuvântarea cerului pentru munca noastră, declar deschisă adanarea generală.

Terminându-și discursul d-l Iuliu Moldovanu în asentimentul unanim al ascultătorilor ex-

pedlaz următoarea telegramă omagială adresată M. S. Regelui Carol II:

Din Adunarea generală în Abrudul munților apuseni, fiii acestor munți și „Astra” trimit Majestății Voastre respectuoase și sincere urări de lungă și rodnică domnie, și într'un dinasticism legat organic de sufletele lor, împodobit și adâncit prin dragostea și recunoștința profundă pentru Augustul Indrumător spre bine al soartei Țării Românești își exprimă bucuria că vremurile noi le vor asigura o dreaptă punere în valoare și o părintească ocrotire a muncii și a ființei lor devotată nestrămutat Neamului. Țării și Tronului Iubit.

Georges Renard

Bunurile și scaderile corporațiilor

Nu-i cu puțină să încheiem socotelile corporațiilor, mai înainte de-a fi micșorate prin garbovire și decădere. Dar, o încheiere de socoteli pururea înfelegi o dare și-o avere. Asta înseamnă ca să punem față în față, ceea ce au avut ele bun și ceea ce au avut rău.

Pentru asta trebuie, să privim în parte cele două soluri de corporații, ce le-am deosebit. Căci, cu toate că au trăsături comune, înfățișează mai multe deosebiri, decât asemănări. Să vedem, așa dar, cum unul sau altul, din aceste soluri, a lucrat asupra producției și-a vânzării, asupra producătorilor și-a vânzătorilor.

Sistemul corporativ din micile bresle este în aceeași vreme o chezășie și-o stingherie pentru producție și vânzare. Iși bate capul să-l chezășie și să-l fească pe consumator împotriva sfeterisrii, a falsificării, a înșelăciunii; de-a întâpări produselor o înfățișare de isprăvenie, de trănicie, de relativă desăvârșire; să le dea, ca atare, ceva din ființa lor și într'un cuvânt ceva artistic; să ajusteze câștigul producătorului, care în aceeași vreme este și negustorul, la margini omenoase. În schimb, în sistemul acesta, nu lucrează decât câștigii mici, se mulțumește cu un câmp răstrâns de mușterii, nu are în vedere decât piața locală, fără mare pricopeală de-a se îmbogăți, nici de-a se ruina. Așa dar, producția n'are decât slabă întindere. Mai prost, este zădărnicită în mlădierile ei. Statutele, ce le rânduesc, aseamănă cetățuilor feudale. Apără, dar îi țin ca la închisoare, pe cei cari-l adăpostesc. Fabricantul,

stânjenit de meterezele, ce-l împrejmuesc din toate părțile, este osândit la înțepenie. Industria, înăbușită de prescripțiile prea tăioase, prea amănunțite, prea poruncitoare, nu se poate mlădia după cerințele fecunde ale model, după schimbările gustului, ce sunt însăși viața civilizațiilor omenești; rămâne turnată în aceleași tipare, impletită în aceleași apucături. Născocirea nu-și poate face cale, este socotită drept atentat la sfintele obiceiuri. Este primejdios, de-a îndrăzni să faci ceva nou. La Florența, în 1286, un dogar se plânge, că-l pus la carantină de corporația lui, pentru că, făcându-și butoaiele, îndoaie doagele cu ajutorul apei, ceea ce, spune el, este o înlesnire pentru toți aceia, cari vor să le cumpere. La Paris, este oprit a se turna peceți cu litere săpate. Pare-se, că era teama de a nu se falsifica sigiliile și banii. Dar, cine știe dacă această oprită, n'a zădărnicit cu vreo sută de ani născocirea tiparului, ce purcese dela aceste litere săpate, odată ce se știu întrebuița desprinsă?

Cât privește pe producători și vânzătorii, ne putem întoarce la asemănarea cu cetățuia întârită. Uneltă de apărăt, pentru aceia cari sunt înăuntru, corporația scade ușor în uneltă de tiranie față de cel din afară. Este un cuibar cald al spiritului mărginit de ceață. Corporația topește toate egoizmele individuale ale părtașilor ei, într'un mare egoizm colectiv. E destul să ne aducem aminte de certurile ei, cu corporațiile vecine, dușmănia față de lucrătorii din afară de rândurile ei. Meșterilor, ce făceau parte din

ea, le chezășia, cel puțin, o viață potrivită și așezată, o muncă cinstit plătită, aproape s'ar putea zice, după o lozincă din zilele noastre, produsul integral al muncii lor. Le chezășie însăși o reculegere față de sărăcie și lipsă, o chezășie de ajutor la necaz, boală, bătrânețe, la restriște. Pescarii din Arles își datorau intrajutoare la vreme de furtună. La Paris, în corporația argintarilor, o prăvălie rămânea deschisă în fiecare duminică. Banii vânzării erau împărțiți săracilor din oraș, văduvelor și betejiților corporației. Adesea amenzi erau întrebuițate în același scop. În săși lucrătorului trecător, care se găsea fără de mijloace, îi dădea uneori mijloacele, să meargă și să caute mai departe cu ce să trăiască. Corporația aducea, părtașilor ei, cinstiri nu mai puțin căutate; un loc de cinste, în haie de sărbătoare, în procesiunile și sărbătorile obștești, chiar la acele solemnități triste, cum erau executările capitale. La Lyon, de Sfântul Ion, doi pieleri, cu făclii aprinse în mână, făceau roto-coale în fața bisericii, cărări pe câte un catâr alb și erau întâmpinați la intrare de cruce și de preoți...

— Sfârșitul în numărul viitor —

Cronica agricolă

Cultura grâului în România

În țara noastră se cultivă în medie cam 3.500.000 hectare cu grâu, adică 50% din întinderea cultivată cu păioase și 25% din suprafața agricolă a țării. Noi obținem anual circa 300.000 vagoane grâu, în cifră medie care reprezintă o valoare de peste 12 miliarde lei. Valoarea aceasta reprezintă 23% din valoarea producției agricole și 10% din totalul venitului național economic.

Din totalul producției se pot exporta, fără a suferi țara, cam 50.000 vagoane.

În anul 1938

Producția de grâu, seacă, orz și ovăz a României, în acest an, se înfățișează în următoarele cifre:

Grâu. suprafața 3.729.000 hectare; producția 500.592 vagoane (1.350 kg la ha).

Secară: suprafața 475.354 hectare; producția 66.960 vagoane (140 kg la ha).

Orz: suprafața 1.286.000 hectare; producția 100.690 vagoane (760 kg la ha)

Ovăz: suprafața 644.317 hectare; producția 50.170 vagoane (770 kg. la ha).

Uniforma străjerească în licee

Am amintit într'un număr trecut, că în urma unei dispozițiuni a Ministerului Educației Naționale, în înțelegere cu „Straja Țării”. s'a hotărât introducerea uniformei străjerești în mod obligatoriu la toate școlile.

Se anunță acum că s'a admis ca până la uzarea vechilor uniforme școlare, elevii să le poată purta pe acestea atât în școală cât și la strejerie, evitându-se astfel cheltuieli noi.

Recunoaștem temeinicia motivului. Viața grea de azi ar fi fost și mai împovărată pentru părinții elevilor, când aceștia, pe lângă marile cheltuieli în legătură cu începerea anului școlar, ar fi fost puși în dificila situație de a înlocui uniforme școlare ale fiilor lor, — uniforme destul de costisitoare — cu uniforma strejerească.

Privind cazul din punct de vedere economic, prin evitarea de cheltuieli noi, — credem că deodată cu măsura amintită ar fi fost bine să se țină seamă și de alte chestiuni în legătură cu introducerea obligatorie a uniformei străjerești.

Nu mai încapă îndoielă că această uniformă, ca estetică, nu suferă nici o critică. Nu tot astfel se prezintă însă lucrul din punct de vedere practic.

Albul este o culoare prea sensibilă, care nu poate suporta tăvălelile tinerești. Ar urma deci ca această uniformă să fie prea des supusă spălăturii costisitor, care ar trece peste peste posibilitatea elevilor de a se prezenta în starea de curățenie, ce pe drept li se pretinde ca școlari. Și încă ceva: spălătură și călcatul prea des au ca urmare o uzare mai mare a hainei.

Iată deci un motiv, care ne-a făcut să aducem în discuție partea practică a acestei uniforme, care cu pantalonii ei scurți și cu beretele așa cum sunt astăzi, poate că nu și-ar putea implini pe deplin datorită de haină de iarnă.

Bine ar fi deci ca, ținându-se seamă de cele spuse, să se caute la timp modalitatea de a nu pune pe părinții elevilor în situația de a schimba din nou, iarăși cu bani grei, viitoarea uniformă, atunci când experiența îi va dovedi partea nepractică.

Inmormântarea regretatului general de corp de armată Gh. Mărdărescu are loc mâine, Joi, la București. Guvernul a hotărât să se facă marșul general funeralii naționale

Reconstrucția satului Dioști

Se cunosc împrejurările tragice în care au fost mistuite de flăcările focului nelertător, gospodăriile satului Dioști. Deosemeni este știută și hotărârea Majestății Sale Regelui, de a rîdica pe ruinele vechii așezări, un sat model.

Pentru înfăptuirea unui gând regal, au fost însărcinate Fundațiile „Principele Carol” de sub conducerea d-lui prof. Dimiștriu Guști. Planurile viitorului sat model sunt acum în întregime alcătuite, după sugestiile și directa supraveghere a Soveranului, de o echipă de tineri arhitecți, ținându-se seamă de toate nevoile pe care le are un sat considerat drept model.

Au fost prevăzute în planul de ansamblu al lucrărilor, plețe publice, grădini, squaruri și terenuri de sport. Edificiile de interes obșteșc au fost toate așezate în jurul unei mari piețe.

Lucrările foarte avansate, au prilejuit deunăzi, punerea pietrii fundamentale a bisericii satului, într'un cadru sărbătoresc, în prezența d-lui prof. D. Guști și a conducătorilor fundației.

Este un început de modernizare, de ridicare și de perfecționare a satelor noastre. Majestatea Sa Regele este marele animator al acestei idei și doarește ca întreaga viață a sătenilor noștri să fie schimbată. Dioști alcătuiesc fundalul unui început promițător.

Construirea noului locaș de închinăciune, din satul căzut

pradă focului, va constitui pentru gospodarii, redresarea sufletească de care aveau în primul rând nevoie. Sărbătoarea dela Dioști este primul pas al reconstrucției satului, după concepția și sub directa supraveghere a Majestății Sale Regelui, Oslăduitorul țărănimii.

Caravana culturală la țară

La șirul realizărilor din ultimul timp al Subsecretariatului de stat al Propagandei se vor adăuga în câteva zile și raiduri de propagandă, pe care le va întreprinde „Caravana culturală”, organizată după cele mai occidentale principii.

Acest minunat ateneu ambulant prevăzut cu instalațiile cele

mai moderne, având posibilitatea de a găzdui un număr de peste 400 de spectatori, va duce prin orașele și satele țării, glasul plin de înalte povești al M. S. Regelui, va arăta rând pe rând imagini dintr'ele cele mai sugestive, organizațiile tinerești, care călăuzite cu înțelepciune și îndrumate spre realizări importante vor deveni mâine generațiile de bază ale unei Români consolidată.

Pentru cei ce nu au avut încă ocazia de a vedea „Caravana culturală” cele trei grupuri motoare cu 5 remorci, vor fi o adevărată revelație a tehnicii moderne. Conducerea prin țară a Caravanei de Propagandă național-culturală și patriotică a fost încredințată d-ilor cpt. Dumitru Florescu și ing. Șerban Grigorescu, două elemente bine

alese care vor asigura reușita acestei inițiative.

În campania de toamnă, în primul ei drum, Caravana se va îndrepta pe Valea Prahovei, trecând Carpații și având ca punct terminus, orașul încoronării Alba-Iulia.

În fiecare din orașele întâlnite pe traseu, Caravana culturală se va opri câteva zile, dând astfel prilej ori cui s'o viziteze. De altfel publicul va fi ținut la curent cu evoluțiunile raidului de propagandă culturală-socială în tot timpul efectuării sale.

Anunț. Cooperativa de Consum „Voina” din Brașov, Soz. Zizin Nr. 37, caută un vânzător dirigit, cu garanții morale și materiale. 505 2-2

Apelul Președintelui Beneș cătră cetățenii cehoslovaci

In clipele de grea încercare prin care trece statul cehoslovac a ținut să-și spună cuvântul și Președintele Dr. Beneș adresând Sămbătă scara prin Radio poporului cehoslovac ca și naționalităților conlocuitoare un părintesc apel, din care reținem următoarele părți esențiale:

„Mă adresez tuturor cehoslovacilor și germanilor din țara noastră, tuturor locuitorilor republicii, fără deosebire de naționalitate. Nu mă adresez politicianilor și partidelor politice. Pentru aceștia este, după părerea mea, lucru firesc. Mă adresez însă individual tuturor cetățenilor, mă adresez întregii populații. Niciodată răspunderile fiecăruia dintre noi n-au fost mai mari decât în aceste clipe. Fiți calmi, chibzuți, păstrați-vă nervii tari. Duceți-vă în liniște la munca voastră zilnică. Iată ce cere în primul rând țara dela voi.

Cu cât vă veți depărta mai puțin de obișnuințele voastre zilnice cu atât mai mare va fi contribuția voastră la salvarea păcii. Arătați lumii că nici unul dintre voi nu voește să se încarce cu răspunderea de a fi mărît tensiunea europeană actuală. In acest sens mă adresez presei tuturor partidelor, de toate nuanțele și a tuturor naționalităților. Meritul ei sau greșala ei pot fi astăzi mai mari decât o gândește poate.

Intr'adevăr, trăim clipe în care în ciuda deosebirilor de partid sau de naționalitate trebuie să ne unim pentru ca pe acest pământ pe care părinții și strămoșii noștri au trăit veacuri de-a rândul în muncă liniștită și constructivă, și noi să ne păstrăm calmul. Descendenții actuali ai cehoslovacilor și germanilor trebuie ei oare să distrugă ceea ce înaintașii lor au construit?

Știu bine că autoritatea statului și republicii noastre are și trebuie să aibă destulă putere pentru a garanta prin toate mijloacele disciplina și ordinea pentru cetățeni și printre cetățeni.

Democrația noastră este mândră de a fi fost totdeauna o democrație disciplinată și de a fi menținut liniștea prin stăpânirea de sine manifestată de cetățeni. Pentru ce ar fi astăzi altfel? Vreau deci o revenire totală la pace și ordine. Dacă în relațiile mutuale dintre naționalități ar trebui să se introducă mijloace decurgând din puterile statului, o umbră respectabilă ar cădea asupra colaborării viitoare a naționalităților.

Iată de ce cred că nimic alt-cuiva decât forța morală, bunăvoința și încrederea mutuală vor fi necesare pentru ca să ne regăsim pe noi înșine. Cred în dorința poporului german tot atât cât cunosco și dorința cehilor și slovacilor și a tuturor celorlalți pentru colaborare și liniște. Am știri bune, care arată că toți oamenii de bună voință printre cetățenii noștri de naționalitate germană aspiră cu ardoare către o situație normală și către pace. In fiecare zi primesc nenumărate scrisori în acest sens. Vor să aibă pace și liniște la lucru. Cu demnitate, în armonie și cu bunăvoință mutuală, cehii, slovacii, ungurii, polonezii și rușii vor același lucru.

O singură lege inviolabilă este valabilă pentru toți cehoslovacii spre a ajunge la stabilirea unei păci adevărate și efective între naționalități: trebuie să se limiteze luptele de partid; trebuie să se unească ca majoritatea să lucreze cu loialitate și cu o solidaritate absolută și trebuie să nu se aten-

teze la ideea unității Cehoslovaciei.

Dacă rezolvăm astfel în liniște și prin colaborare toate chestiunile naționalitare după cum am rezolvat cu succes o serie de alte chestiuni, patria noastră va fi una din cele mai frumoase, din cele mai bine administrate, din cele mai bogate și mai echitabile în lumea întreagă. Poate fi oare pentru ori care din locuitorii acestei țări ceva mai atrăgător decât această perspectivă?

Repet și cred că aspirațiile spre un astfel de viitor este ceea ce ne unește mai puternic. Toți facem tot ceea ce ne este în putință pentru a ne apropia de el. Dacă ne amenință ceva care ar putea să ne îndepărteze și care nu ar depinde de locuitorii acestei scumpe țări, nu există om la noi care să nu vrea cu sinceritate, lealitate și devotament să ajute la înlăturarea unei astfel de primejdii prin toate mijloacele și cu toate sacrificiile.

Dacă vorbesc astfel astăzi populației țării, n-o fac din teama pentru viitor. Niciodată în viața mea nu mi-a fost teamă. Am fost totdeauna optimist. Iar optimismul meu este astăzi mai puternic decât oricând. Am credința nestrămutată în statul nostru, în sănătatea noastră, în vigoarea, în rezistența sa, în magnificia sa armată, în spiritul său de neînviș și în devotamentul poporului său. Știu că statul va ieși victorios din greutățile de azi. Să fim deci fermi în credința că vom înfrânge di-

ficultățile de azi. Să ne păstrăm calmul. Să avem încredere în noi, în statul nostru și în dezvoltarea sa prosperă. Să fim pregătiți a face sacrificii, dar să fim optimiști, chiar în vremurile cele mai grele. Mai ales însă să nu uităm că bunăvoința și credința ridică munți și că ele ne vor îngădui să ieșim cu bine chiar din toate turburările europene de azi.

Pentru complectarea numărului de ofițeri ingineri ce se vor forma în școlile din țară și din străinătate în specialitățile ce interesează aeronautica și marina, M. A. N. ține un concurs în ziua de Duminică 18 Septembrie ora 8, la școala ofițerilor de aviație Cotroceni. La acest concurs pot lua parte, pe lângă ofițerii din marină și aeronautică, naviganți, mecanici și A. c. D), și ofițeri din celelalte arme, conform prescripțiilor I. D. No 3131 din 3 Septembrie 1938. După obținerea titlului de inginer, acești ofițeri vor fi trecuți în cadrele ministerului aerului și marinei.

Baza examenului sunt cunoștințe de matematici superioare. Cel reușit la examen vor fi trimiși să urmeze școlile de inginer pe contul statului. Comandamentele și unitățile sunt insistent rugate să acorde permisiile de cinci zile ofițerilor candidați pentru acest examen.

Contra durerilor reumatice, a moliciunii membrilor, contra durerilor de cap și a ameliilor, de cari sufeream regulat la răceli mai puternice, am luat întotdeauna cu deosebit succes Tegal.

No, 33500.

Publicațiune

Se aduce la cunoștința celor interesați că, în ziua de 26 Septembrie 1938, ora 10 dim., se va ține în localul Regele Carol al II-lea din Brașov, Calea Victoriei No. 49 și în garnizoanele: Ploești, Târgoviște, Buzău, R.-Sărat, Focșani, Bacău, P.-Neamț, Sf. Gheorghe și Mercurea Ciuc, în localul garnizoanelor respective, licitație publică, cu oferte închise în plic și sigilate, pentru aprovizionarea cu grâu, orz și ovăz, recolta 1938, necesare armatei pe timp de un an.

Licitatia se va ține în conformitate cu art. 88—110 din Legea Contabilității Publice, Regulamentul Oficiului Central de Licitatii și normele generale publicate în Mon. Oficial No. 127—1931.

Toate persoanele, cari vor lua parte la licitație, vor depune pe lângă o ofertă și o garanție de 5 (cinci) la sută din valoarea furniturii oferite — în recipisa Casei de Depuneri — iar oferta se va face numai în conformitate cu caietul de sarcini care poate fi văzut în fiecare zi de lucru, dela ora 8—12, în localul Regele Carol al II-lea din Brașov, Calea Victoriei No. 59, sau în localul garnizoanelor arătate mai sus.

10 Sept. 1938. 520 1—1

Publicație de licitație

Comitetul școlar al Liceului de fete „Principesa Elena” din Brașov, publică licitație pentru aprovizionarea Internatului pe anul școlar 1938—1939 cu alimente: pâine, carne, lapte, colionale și material de curățit.

Ofertele se primesc până la data de 1 Oct. a. c. 517 1—1

De vânzare teren bun de construit

construit, circa 913 stânjenii pătrați, situat în strada Elfade Rădulescu, vecin cu Dr. Alecs. Petrescu a se adresa la gazeta. 418 11—0

Pantaloni

Pantofi

Cămăși

pentru gimnastică

ieftini și buni la

GUST

Str. Voevodul Mihai, 24

512 1—0

Primăria Municipiului Brașov

Nr. 26.367—1938
Serv. economic

Publicație de licitație

Pentru vânzarea mobilierului și obiectelor vechi, depozitate în magazia casei comunale din Str. I. G. Duca No. 116, se va ține în ziua de 30 Septembrie 1938 ora 10, o licitație publică verbală prin strigări la fața locului.

Tabloul obiectelor în valoare totală de circa Lei 24.000 (cari se vor vinde cu bucata) și informațiuni detaliate se pot primi la serviciul economic al Primăriei.

Brașov, la 1 Sept. 1938.

p. Primar, Dr. Teculescu.

Secr. gen., Dr. V. Voicu
519 1—1

DE VÂNZARE

Casă compusă din: antreu, două camere, bucătărie cu cămară. Sobe teracotă, lumină electrică. Grădină cu pomi fructiferi. Locul casei, curtea și grădina 720 m. p.

Str. General Praporgescu (Gespreng) la Dl. Tiberiu Bărbulescu. 509 2—3

Angajez manechin de bună aparență, pricepută și la cusut, imediat, blănărie Sárossy Brașov. 513 2—2

CINEMA „ASTRA”

Dela 15 SEPT.

DESCHIDERA STAGIUNEI

ZARAH LEANDER

RIVALA GRETEI GARBO în

LA HABANERA

Cu: KARL MARTELL, FERDINAND MARIAN, Julia Serda

Regia: Detlef Sierck.

Muzica: Lothar Brühne.

CONSUMAȚI

CONSUMAȚI

APA MINERALĂ „BORHEGY”

Apa cea mai bună pentru
tot felul de vinuri, care
nu le înegrește.

Foarte avantajoasă contra
tusei și contra durerilor
de stomac.

Apa se găsește la toate restau-
rantele, în băcăni și bodege.

Depozitul Brașov Str. Castelului Nr. 45

508

TELEFON 528

2—10

Se caută

de către Societate petroliferă

UN SUBCHIRURG,

care să aibă certificatul necesar exerci-
tării profesiei. Vârsta minimum 35 ani.

Oferte detaliate transmise Agenția de publicitate

CAROL SCHULDER

București, str. Eugen Carada 2 sub „Subchirurg”
515

SE CAUTĂ

lucrătoare curate in-
demnitate, cu ime-
diată angajare la

HESS S. A.

506 2—2

BUCATAREA PERFECTA
româncă, caută Internatul Li-
ceului „Principesa Elena” Bra-
șov. 518 1—1

Cei mai buni maeștri
tâmplari din Brașov vă
GARANTEAZA CA MO-
BILELE expuse la expo-
ziția permanentă A MA-
EȘTRILOR TAMPLARI
DIN BRAȘOV, str. HIR-
SCHER Nr. 9, etaj I. TeL
9-86, SUNT EXCLUSIV
LUCRATE DE MÂNA.
Execuția ireproșabilă, solide
și elegante.

Vindem în expoziția noastră
proprie fără comerț inter-
mediar. 473 5—5

DE INCHIRIAT vilă, 4 camere
și dependințe, grădină mare,
Str. Horea 45. Relații Dețgo-
reanu, Prefectura jud. Brașov.
516 1—0

De vânzare parcelesitua-
te pe terenul fostei fabrici Vidor,
cu intrare din str. Iuliu Maniu,
toarte convenabil, prin Dressd-
nandt și Görk, Str. Regele Car-
ol Nr. 52. 494 3—6

Pentru Școlari

10% reducere
asortiment bogat
de Ciorapi, Chioși,
Tricotaje și mănuși

la firma BLATT BRAȘOV

Str. Regele Carol Nr. 30
511 2—3

Sănătate Economie
Vinuri superioare,

naturale și alese,
albe și negre, dela
renumitele podgorii
DEALUL ZORLOR

le găsiți la BRAȘOV, la
„Bodega Centrală”
Strada Hirschler Nr. 6.
Cunoscătorii le preferă cu
încredere

DUMITRU NOIAN

Antreprenor
constructor

Brașov
Str. Oct. Goga, 62.

160

9—0

